

kyistä, avioliitto muotoa, hyvin tiedämme sen, ettei nykyisessä yhteiskuntamuodossa voi tulla vapaampi avioliittomuoto kysymykseenkään. Sosialistit, jotka ovat nousseet vapaampaa avioliittomuotoa puolustamaan, ovat kylliksi selvänäköisiä ja huomavat sen, ettei sitä ole voitu enenkään perustaa. Yhteiskuntamuodon täytyy ensin muuttua ja sen yhteydessä muuttu avioliittokin. Niin kauan kuin yksityisomistaja ja rahan mahti on vallassa, niin niin kauan täytyy miehen ja naisen pakostakin, vaikka tulisivat ajan oheen toisilleen vastenmielisiksi, elää yhdessä elämänsä loppuun saakka, jos heillä kerta on lapsia, kun kerta ovat yhdessä elää alkaneet, olipa heidät kirkko "sinannut" tuohon "luvalliseen" elämään, tai itse vapaaehtoisesti sen alkaneetkin: ellei tahdo lapsia heittää säälimättömään yhteiskuntaa kurjuutta kärsimään.

Ainoa lääke tähän, on nykyisen yhteiskunta muodon perinpohjainen muuttaminen. Yhteiskunnan tekeminen sellaiseksi, että se huolehtii kaikkien lapsista, ettei miehen ja vaimon tarvitse elää yhdessä enää sitte kun he eivät voi sietää toisiaan.

Kapitalismi on myrkyttänyt ja yhä myrkyttää ihmiskunnan veren kaikilla keinoilla. Kuinkahan ihmiskunta jaksaa nousta siitä kuilusta, jossa se nyt on? Y. M:n muk.

UUDEN YHTEISKUNNAN SYNTYMINEN.

(Jatkoa ensimmäiseltä sivulta)

määrään kehittyneinä sen hävitivät.

Tuntuu omituiselta ajatella, että vanha yhteiskuntajärjestelmä kantaa povellaan niitä voimia, jotka uuden yhteiskunnan synnyttävät. Mutta niin on asianlaita. Jos tarkastamme vain porvarillisen yhteiskuntakehityksen viimeisimpiä vaiheita, niin löydämme todeksi ylläsanotun.

Nyt esim. on aivan yleisesti alettu tunnustaa valtiollisen omistuksen paremmuus, yleisiin laitoksiin nähden, yksityisomistukseen verraten. Vielä vain muutama vuosi takaperin väitettiin esim. Yhdysvalloissa, että yksityiset ovat sopivampia kontrolloeraamaan tämän maan rautateitä kuin hallitus. Nyt on tuolle väitteelle annettu virallinen potku. Yksityisten kontrolloeraamat rautatiet eivät voi olla niin tehoisia kuin hallituksen. Täten myös annettiin potku sille antitrustiselle lainlaadinnalle, jolla amerikalaisen pikkuporvariston taantumuksellista mielialaa on koetettu tyydyttää. Hallituksen omistus saattaa yleiset laitokset tehoisiksi ja kehityksen alaisiksi, se on täydytty tunnustaa. Se on jo suuri myöntymys yhteiskunnallisen omistuksen periaatteille, joita sosialistit ajavat. Mutta se ei kuitenkaan ole sosialismia — päinvastoin, se on porvarillisen yhteiskunnan hallitsevien tarttumista viimeiseen oljenkorpeen voidakseen pitää pystyssä porvarillinen talousjärjestelmä, s. o.

hallita yhteiskuntaa harvaliston hyväksi.

Ja kaikkialla kapitalistisessa maailmassa on voittamassa tuollainen omistusoikeuden periaate. Vaikkakaan se, kuten jo sanotti, ei ole sosialismia, on se kuitenkin kulkemista sitä kohten. Kuten enemmän hallitusten täytyy ryhtyä kontrolloeraamaan yleisiä laitoksia, sitä enemmän kehittyy kansassa se tietoisuus, että yksityiset kapitalistit ovat kelpaamattomia yleisten laitosten johtoon. Ja kuta selvemmin hallitukset koettavat valtiollista omistusta käyttää harvaliston hyväksi, kuten kapitalistiset hallitukset luonnollisesti tekevät, sitä jyrkemmäksi käy kansan pohjakkerosten pyrkimys kumota koko entinen talousjärjestelmä, luoda yhteiskunta, jossa ei ole luokkia, on vain ihmisiä, jotka hallitsevat yhteiskuntaa omaksi edukseen.

Paitsi sitä valtiollisen omistusoikeuden periaatteiden tunnustaminen ja käytäntöön soveltaminen kapitalistisessa yhteiskunnassa tekee helpommaksi uuden yhteiskunnan syntymisen. Silloin kun yhteiskunnallinen omistusoikeus on kulkenut jo niin pitkälle, että se on sovellettu käytäntöön useilla tärkeillä aloilla, on sangen helppo se yleistyttää. Käy niin, kuten Kautsky sanoo, että rikotaan vain muna ja elävä kananpoikainen astuu esiin.

Uuden yhteiskunnan syntymisen jokaisessa tapauksessa on nyt käynnissä. Sen syntyminen voi ottaa pitemmänkin aikaa, mutta ei missään tapauksessa niin kauan, että köyhälistöllä olisi nyt syytä heittäytyä toivotomaksi sen syntymiseen nähden. Ne myrskyt, mitkä maailmassa nykyään riehuvat kapitalistisen järjestelmän aiheuttamina, tuhoavat sen luonnollain välttämättömyydellä. Uuden yhteiskunnan kaipuu käy suuremmaksi ja suuremmaksi nykyisen yhteiskunnan pitopöydän äärestä poissuljetulle kansanaineksille. Ja sitä kaipua ei voida tukahduttaa vankiloilla eikä kuolemantuomioilla. Se elää, kasvaa ja vaurastuu siksi kunnes uusi yhteiskunta saavutetaan.

Victor Hugo, maailman kuulu ranskalainen kirjailija kuolematomassa teoksessaan "Kurjat" kuvaa kuinka muiden ihmisten pelkäämä ja halveksima rangaistusvanki — Jean Valjean — myöhemmin Madelain — omaisi ne ominaisuudet, joita parempiosailta puuttii — suuren rakkauten ja tavattoman järjestämiskyvyn. Samalla tavalla tänä päivänä yhteiskunnallisesti halveksittu ja sorretti köyhälistöluokka omaa juuri ne ominaisuudet, joita tarvitaan uuden yhteiskunnan luomiseen. Se omaa suuren rakkauten ja tavattoman järjestämiskyvyn. Nyt kun porvaristo on käynyt kykenemättömäksi maailmaa hallitsemaan, on sen astuttava esiin.

Työmiehessä, Richard Pesola.

Levittäkää Toveritarta.

SIITÄ SOCIALISTISESTA NAISLIIKKEESTÄ.

(Jatkoa ensimmäiseltä sivulta)

tuksia miehen tyranniudesta, vaan ihan järkeen meneviä ja naisia välittömästi koskevia kysymyksiä, niin kuin äiteysvakuutus, lapsityölaki, naisten työn suojelulaki, naisammattitarkastajat ja agitatsioonityö. Liitto ylläpitää naispuhujan tekemässä valistustyötä sekä paljon muita asioita, jotka minun muististani ovat tapahtaneet tielle.

Mainitun liiton, sekä samalla työväenyhdistyksen alaosastoina toimivat naisosasto ja äitienosasto, ainakin Tampereella, jossa toiminta minulle on tutuinta. Vähäiseksi ei ole suinkaan arvioitava sitä kasvatustyötä, mitä mainitut osastot naisten keskuudessa tekevät. Kokouksissaan oppivat he käyttämään puhevuoroja, esittämään asiat selvästi ja varmasti, ja niinpä he sitten pääyhdistyksen kokouksissa uskaltavatkin mennä istumaan ihan keskelle huonetta, vieläpä rohkenevat pitää puhevuorojakin.

Eikä se herättänyt siellä niin kiusallista huomiota kuin esim. täällä Astoriassa, jossa nainen joskus, niinkuin myrskyn edellä, puhevuoron pyytää. Nykyiset Suomen sosialistiset eduskuntanaiset ovat järkiään mainitun liiton alaosastoinen kasvatamien jäseniä siihen sosiaaliseen työhön mikä heidän osalleen sittemmin on tullut.

Äitien osasto veti huomion puoleensa niillä tuloksilla, mitkä se saavutti tekemänsä agitatsioonityön kautta naisten keskuudessa. Kokoukset oli järjestetty kerta viikossa, iltapäivällä pidettäväksi. Tavallisesti oli ensin noin puoli tuntia kestävä puhe, jonka johdosta keskusteltiin toinen puolituntinen. Sitten seurasi keskustelua päiväntapahtumista. Saatiin useampia paikallisia pikkuparannuksia, koskien etupäässä elintarpeitten myyntiä ja ostoa. Voisin näitä parannuksia valaistukseksi verrata tällaiseen maitolakkoon, josta nyt on Osuusmaitoliike seurauksena. Naisten kesäsiirtola on jo monta kesää ottanut vastaan sellaiset äidit ja lapset, joitten ilman yhteistoimintaa olisi ollut ihan mahdotonta päästä vapaasti nauttimaan hetken levosta.

Olen itse yhtenä kesänä ollut mainitussa siirtolassa ja olin täysin tyytyväinen sen komentoon.

Näitä tällaisia elon ilmauksia sanottujen naisosastojen toimista voisi luetella miten paljon hyvänsä, mutta jääkööt tähän.

Näin Amerikoissa ei kaivata äitien-osastoa, sillä kukapa sitä nyt joutaisi kehittämään itseänsä sosialistisiin tehtäviin, silloin kun joka viikko vaihtuu "staili", onhan sitä, jumala paratkoon, siinäkin selviämistä, ettei vaan ajastaan jälle jää. Sitten tällainen on niin tuhannen muuta "fonia", on kulta- ja rautahäitä, lämmät saavat uusia tupia ja vieläpä lapsiakin, ja kaikkiin näihin pitää hommata "paarti". Luuletteko te, että ne ovat niin

kädenkäänteessä hommatut — ei sitre liikikään, kyllä ne iltapäivät niihin kuluvat ylen tärkeästi, sitäpaitsi voisi siitä olla "trupeliatkin", niinkuin olen kuullut tällain miesten sanovan, jos naisetkin heräisivät toimintaan. Osaammehan me kätemme nostaa kokouksissa, kun kerran miehet meille asiat niin selvän selväksi eteen maalaavat ja siinä sitä naisten mielestä on kylliksi.

Ajatelkaahan, toveritaret, että meidän, vuosia osastoissa olleina, katsotaan sentään olevan kelpoiset "sainamaan" jonkun jäsenhakemuksen alle, mutta, jos hakija sattumalta tulisi kysäseeksi siitä sosialismista, niin silloin jo pitää odottaa ukon kodia tuloa. Tällaiset neuvot ovat meille vielä ihan paikallaankin.

Hedelmästä puu tunnetaan, mutta kun ei ole puuta, ei voi olla hedelmäkkään ja se on minun mielestäni yhtä tyhjän kanssa, ei siis mitään. Olisikohan se sittenkään niin kovin hassua, vaikkapa meillä olisikin jonkinmoinen naisosasto tekemässä valistustyötä naisten keskuudessa.

Onko edellä esitetty sosialistista naisliikettä, tai mielikettä, tai mitään liikettä, siitä minä en väittele, mutta mielestäni se on juuri sitä, mitä me, Amerikan naiset kovin kipeästi tarvitsemme.

Aino Linsar.

SOCIALISTINEN TEATTERI AJ TYÖLÄISNÄYTELIJÄ

(Jatkoa ensimmäiseltä sivulta)

aivan oikea mutta se ei ole pätevä. Jokainen tyyppi on nykyisessä näytelmässä enemmän tai vähemmän tekemällä tehty ja liioiteltu — "väärennetty". Siis nykyäänkin, kirjailija "väärentää" ensin ja näyttelijä "väärentää" lisäksi, sillä erotuksella, että nykyään tuo tyyppi "väärentäminen" käy vääriin suuntaan. Rappeneuneisuudella herätetään vain sääliä itseänsä rappautunutta kohtaan, eikä vastenmielisyyttä rappautumiseen ja rappauttaviin syihin, ja terveen ja sairaan vastakohtaa ei tehdä kyllin selväksi katsojille.

Miksiä ei voitaisi "väärentää" hyödyllisempään suuntaan?

Sitäpaitsi uusi näytelmä tulee tässäkin suhteessa tekemään jyrkän eron nykyisestä porvarillisesta näytelmästä. Samoin kuin se tulee aatteellisesti selventyneeseen asettamalla saukarin psykologian sijaan joukko-psykologian, samoin se tulee esityksessä vaatimaan näyttelimesteknikkaa, joka palvelee määrättyjä yhteiskunnallisia ja yleisinhimillisiä kehitystarkotuksia.

Työläisnäyttelijällä olisi aika alkaa pyrkiä näyttelimesteknikassa siihen, mihin uusi näytelmä häntä kutsuu.

Määrätyn tarkoituksen palveleminen.

Suurin vika kaikissa amatöörinäyttelijöissä ja näyttämöissä on se, että ne eivät palvele määrättyä aatteellista tarkotusta — ellei sellaiseksi laskeeta rahanhankkimista aatteellisiin tarkotuksiin. Ne esittävät ihanaa sekamelskassa kaikkia